

УДК 338.51:669.1

К.С. Гаймур

Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця, м. Харків

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Стаття присвячена формуванню підходів до державної підтримки сталого розвитку промислового виробництва. Досягнення сталого розвитку промислового підприємства в умовах нестабільної ситуації в країні вимагає певної підтримки з боку держави. У загальному розумінні, державна підтримка може бути визначена як система заходів фінансово-економічного та управлінського впливу, що забезпечує ефективне функціонування промислового підприємства. Вплив держави на розвиток промислового виробництва може здійснюватися через використання певної сукупності спеціальних інструментів.

Ключові слова: державна підтримка, сталий розвиток, державна політика.

Україна належить до країн з розвинутою промисловістю. Промисловість виступає провідною сферою економіки країни, визначає рівень її економічного розвитку, забезпечує життєві інтереси країни, її економічну безпеку, соціальний та культурний рівень життя народу.

Для розв'язання проблем економічного, екологічного й соціального розвитку України на сучасному етапі становлення ринкової економіки слід посилити увагу держави до сталого розвитку діяльності промислового виробництва, формування відповідної державної політики щодо його підтримки. Питання державної підтримки сталого розвитку в різних аспектах висвітлено у роботах таких українських вчених, як Амоша А.І. [1], Галан Н.І. [2], Кириченко О.А. [3], Логіненко Л.О. [4] та ін. Узагальнення результатів досліджень зазначених учених дозволило використати їх напрацювання як інформаційно-аналітичне забезпечення для визначення основних напрямків та формування підходів державної підтримки сталого розвитку промислового виробництва.

Метою статті є визначення ролі держави у розвитку промислового виробництва та формування підходів до державної підтримки сталого розвитку промислового виробництва.

Досягнення сталого розвитку промислового підприємства в умовах нестабільної ситуації в країні вимагає певної підтримки з боку держави. У загальному розумінні, державна підтримка може бути визначена як система заходів фінансово-економічного та управлінського впливу, що забезпечує ефективне функціонування промислового підприємства. Вплив держави на розвиток промислового виробництва може здійснюватися через використання певної сукупності спеціальних інструментів. До їх числа відносяться всі форми бюджетних видатків, передбачених бюджетами різних рівнів, страхування, ціноутворення,

забезпечення соціальних гарантій, система розподілу та перерозподілу доходів і т. і.

Спектр обговорюваних питань, щодо державної підтримки досить широкий, проте, в ньому треба приділити особливу увагу державній політиці сталого розвитку промислового виробництва. Державна політика – цілісна система заходів, інвестиційно-структурних перетворень, які підкріплюються відповідними механізмами реалізації (стимулювання, регулювання та контроль через відповідні інститути держави та ринки), спрямованими на вирішення стратегічних і тактичних задач розвитку: зростання виробництва, підвищення конкурентоспроможності національної економіки та окремих галузей. Об'єктом державної політики виступає весь індустріальний комплекс країни, як єдине ціле.

До цілей державної політики відносяться: підтримка галузей індустрії, які забезпечують майбутнє економічне зростання; модернізація традиційних галузей; досягнення соціальної прийнятності економічних процесів.

Світовий досвід переконує, що в залежності від ситуації, яка відбувається на сьогодні, держава може вдаватися до тактики «приспосовування» або тактики «активного формування»[5], здійснювати галузевий або горизонтальні підходи до реалізації цілей промислової політики. Тактика «приспосовування» - поступове скорочення виробництва в певній галузі з метою попередження найбільших соціальних потрясінь. До тактики «активного формування» відноситься активне стимулювання господарством ринкових процесів, впровадження нових технологій.

Державна політика України орієнтується на експорт, імпортозаміщення, відновлення відтвореного процесу в промисловості та на розвиток внутрішнього ринку. Варіанти орієнтування наведені на рис. 1.

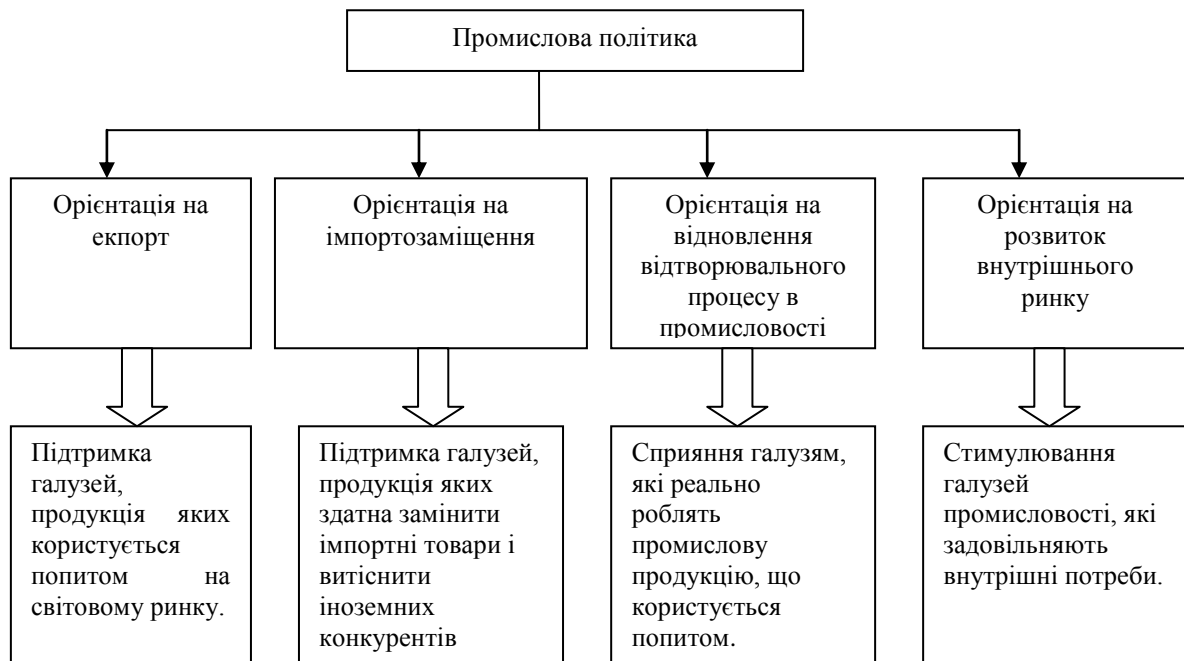

Рис.1. Ключові орієнтири промислової політики

До суб'єктів державного регулювання промисловості в Україні відносяться: Міністерство економіки; Міністерство палива та енергетики; Державний комітет промислової політики; Державний комітет з енергозбереження; Державний комітет стандартизації, метрології та сертифікації; Національна комісія регулювання електроенергетики та ін.

Згідно монографії Жаліло Я. А. стратегічна мета державної політики – формування перспективних та конкурентоспроможних національних комплексів та виробництв [6]. При чому, основні завдання державного регулювання промисловості, представлені у статті Ж. Д. Анпілогової [7], включають: формування конкурентного національного ринку промислової продукції; стабілізацію основних показників промислового виробництва; структурну перебудову промисловості, технічне та технологічне відновлення галузей промисловості; підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів промислового виробництва; розвиток імпортозамінного та експортного виробництва; забезпечення екологічності промислового виробництва; зменшення бартеризації промисловості; виведення з експлуатації зайвих основних фондів.

Методи та засоби державного регулювання промисловості виступають як важелі державного впливу на розвиток промисловості, які включають: інвестиційно-іноваційну політику держави, бюджетне фінансування; державне регулювання цін на продукцію промислового виробництва; політика прискореної амортизації; пряме державне управління галузями, які перебувають у державній власності;

розпорядження та використання об'єктів державної власності; державний контроль за діяльністю суб'єктів природних монополій; державна підтримка

межгалузевої кооперації; державна експертиза якості товарів, їх відповідність міжнародним стандартам.

Для вирішення проблеми сталого розвитку промислового виробництва Україні вбачається за доцільне прийняти рішення про розробку підходів державної програми сталого розвитку промислового виробництва в Україні, установити державних замовників, організувати виконання завдань програми, забезпечити контролювання за її виконанням, використовуючи підходи до формування державної підтримки сталого розвитку промислового виробництва.

Для формування державної підтримки сталого розвитку промислового виробництва, використовуються теоретичні підходи управління, до яких відносяться: системний, комплексний, програмно-цільовий, процесний, структурний, нормативний.

Системний підхід – це філософія управління, метод виживання на ринку, метод перетворення складного в просте, сходження від абстрактного до конкретного. Системний підхід включає в себе дослідження об'єктів, як систем. Процес тема складається двох складових: зовнішнє оточення, яке включає вхід та вихід системи, зв'язок з зовнішньою середою, оборотній зв'язок; внутрішня структура – сукупність взаємопов'язаних компонентів, які забезпечують вплив суб'єкта управління на об'єкт, переробку входу у вихід та досягнення цілей

системи. Регулювання системи забезпечує таку її діяльність, при якій вирівнюється стан виходу системи по заданій нормі. Отже, головна задача зводиться до встановлення заданого стану функціонування системи передбаченого плануванням, як попереджувачим управлінням. Складність управління залежить від кількості змін у системі її оточення. Усі зміни мають певні закономірності або носять випадковий характер.

При використанні комплексного підходу повинні, економічні, технічні, організаційні, екологічні, організаційні, соціальні, психологічні, а при необхідності й інші (наприклад, політичні, демографічні) аспекти управління та їх взаємозв'язки. Якщо прогавити один із обов'язкових аспектів управління, то проблема не буде повністю вирішена.

Програмно-цільовий підхід забезпечує єдність дій, спрямованих на ув'язку цілей і задач різних рівнів управління, а також часових періодів різної тривалості. Даний підхід дозволяє розглядати

вирішення проблеми як цілеспрямований процес, що передбачає: розукрупнення проблеми на складові частини (задачі), виявлення несуперечливості цих частин і їх взаємозв'язок, встановлення пріоритетів, виділення провідної ланки в сукупності задач, визначення умов для їх комплексного вирішення.

Сутність нормативного підходу заключається у становленні нормативів управління. Нормативи повинні встановлюватися по найважливішим елементам підсистем: цільовий, забезпечуючи, керованою та керуючою. ці нормативи повинні відповідати вимогам комплексності, ефективності, обґрунтованості та перспективності застосування по масштабу та часі.

Всі підходи узагальнені (рис. 2.) стосовно формування державної підтримки сталого розвитку промислового виробництва.

Рис. 2. Підходи до формування державної підтримки сталого розвитку промислового виробництва

Структурний підхід – це виявлення значимості, пріоритетів серед факторів, методів, принципів та інших інструментів в їх сукупності з цілю встановлення раціональності співвідношення та підвищення обґрунтованості розподілу ресурсів.

Процесний підхід розглядає загальні функції управління, як взаємопов'язані. Процес управління є

ланцюгом невід'ємних взаємопов'язаних дій по стратегічному маркетингу, плануванню, організації процесів, обліку та контролю, мотивації регулюванню.

Таким чином, обґрунтування та використання зазначених підходів до формування державної підтримки сталого розвитку промислового

виробництва сприятиме подоланню кризових явищ на вітчизняному ринку; дозволить задовольнити потреби держави та приватних структур у товарах певної галузі; підвищить експортний потенціал України; забезпечить розширення взаємодії держави і приватного бізнесу та створення умов для залучення приватного капіталу для інвестування розвитку галузі; сприятиме створенню нових робочих місць; розвитку високотехнологічного сектора національної економіки та підвищенню її конкурентоспроможності в цілому.

Література

1. Амоша О. І. Стан, основні проблеми і перспективи вугільної промисловості України: наук. доп. / О.І. Амоша, Л.Л. Стариченко, Д.Ю. Череватський; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2013. – 44 с.
2. Державна підтримка малих та середніх підприємств в Європейському союзі / Н. І. Галан // *Фінанси України*. – 2005. – №5 (114). – С. 147-154.
3. Кириченко О.А. Стратегія розвитку малого та середнього бізнесу в Україні/ О.А.Кириченко, К.Г.Ваганов// *Актуальні проблеми економіки*. – 2008. – №1. – С. 103–118.
4. Логіненко Л. О. Нові стратегічні завдання державної політики щодо розвитку підприємництва в Україні/ Л.О. Логіненко // *Актуальні проблеми економіки*. – 2007. – № 11. – С. 18-25.
5. Государственное регулирование экономики. Под ред. Морозовой Т.Г. – М.: Юнити-Дана, 2002. – 255 с.
6. Жаліло А.Я. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика : Монографія / А. Я. Жаліло – Київ: НІСД, 2003. – 368 с.
7. Антілогова Ж. Д. Стан та перспективи державного регулювання сталого розвитку промисловості /Ж. Д. Антілогова — *Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток"*. – 2013. – № 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua>

Рецензент: к.е.н., доцент Москаленко Н.О., Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Автор: ГАЙМУР Катерина Сергіївна
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, аспірант
E-mail – eka-gorodeckaya@yandex.ua

ПОДХОДЫ К ФОРМИРОВАНИЮ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА

К.С. Гаймур

Статья посвящена формированию подходов государственной поддержки устойчивого развития промышленного производства. Достижение устойчивого развития промышленного производства в условиях нестабильной ситуации в стране требует определённой поддержки со стороны государства. В общем понимании государственная поддержка может быть определена, как комплекс мероприятий финансово-экономического и управленческого воздействия, что характеризует эффективное функционирование промышленного производства. Воздействие государства на развитие промышленного производства может осуществляться через использование определённой совокупности специальных инструментов.

Ключевые слова: государственная поддержка, устойчивое развитие, государственная политика.

APPROACHES TO THE FORMATION OF THE STATE SUPPORT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL PRODUCTION

K.S. Gaimur

The article is devoted to the formation of the state support sustainable development of industrial production. Achieving sustainable development of industrial production in the conditions of unstable situation in the country requires some support SOS the state. In General, government support can be defined as the complex of measures of financial-economic and governance impact that characterizes the efficient functioning of industrial production. The state influences the development of industrial production can be achieved through the use of a particular totality special tools.

Keywords: state support, steady development, public policy.